

Riksdagens svar RSv 145/2024 rd – RP 159/2024 rd

Regeringens proposition om ändring av gymnasielagen och vissa lagar som har samband med den

Ärende

Regeringens proposition om ändring av gymnasielagen och vissa lagar som har samband med den (RP 159/2024 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Kulturutskottet (KuUB 8/2024 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet gör en utredning om genomförandet av stödet för lärande inom gymnasieutbildningen tre år efter det att ändringarna trätt i kraft.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av gymnasielagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i gymnasielagen (714/2018) 9 § 1 mom., 12 § 2 mom., 20 och 21 §, 22 § 3 mom., 28 §, det inledande stycket i 49 § och 49 § 5 punkten, av dem 12 och 21 § sådana de lyder i lag 1217/2020 samt 20 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1217/2020, samt
fogas till lagen nya 21 a, 28 a och 28 b § samt till 49 § en ny 6 punkt och ett nytt 2 mom. som följer:

Riksdagens svar RSv 145/2024 rd

9 §

Uppdragsutbildning

En utbildningsanordnare i vars tillstånd enligt 3 § ingår rätt att ordna utbildning som avses i 25 § i lagen om studentexamen och som leder till International Baccalaureate-examen får ordna undervisning som leder till sådan examen för studerande som kommer till Finland, om utbildningen beställs och finansieras av en annan stat, en internationell organisation eller en finländsk eller utländsk offentlig sammanslutning, stiftelse eller privat sammanslutning (*uppdragsutbildning*). Uppdragsutbildning får dock inte ordnas om beställarens syfte endast är att förmedla studerande som examensstuderande utan att ha för avsikt att finansiera utbildningen. Utbildningsanordnaren ska se till att rättigheterna och skyldigheterna för dem som deltar i uppdragsutbildning har angetts i avtalet om uppdragsutbildning och att de som deltar i uppdragsutbildningen känner till dessa rättigheter och skyldigheter.

12 §

Läroplan

Utbildningsanordnaren ska utarbeta en läroplan som bestämmer om genomförandet av undervisningen, handledningen av studierna och stödet för lärandet, studieperioderna som erbjuds de studerande och studieprestationerna som förutsätts för att delta i dem samt om noggrannare mål för och innehåll i undervisningen. Läroplanen godkänns separat för lärokurserna för gymnasieutbildning för unga och för vuxna samt separat för undervisning som ges på finska, svenska, engelska och samiska och vid behov på andra språk.

20 §

Antagning som studerande

Utbildningsanordnaren beslutar om antagning som studerande till läroanstalten.

Den studerande antas för att avlägga

- 1) gymnasieutbildningens lärokurs för unga eller för vuxna på finska, svenska eller engelska samt studentexamen,
- 2) gymnasieutbildningens lärokurs för unga eller för vuxna och en internationell examen som till nivån motsvarar studentexamen enligt en i 6 § avsedd en särskild utbildningsuppgift, eller
- 3) studier i ett eller flera läroämnen som ingår i gymnasieutbildningens lärokurs (*ämnesstuderande*).

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 7 kap. i förvaltningslagen (434/2003) kan en sökande meddelas skriftligt att han eller hon inte har blivit antagen, om antagningen av studerande sker på basis av riksomfattande ansökningsförfaranden enligt 19 § 2 mom. Utbildningsanordnaren ska dock ge ett förvaltningsbeslut om antagning som studerande om sökanden begär detta skriftligt

Riksdagens svar RSv 145/2024 rd

eller muntligt inom 30 dagar från det att han eller hon har fått ett sådant meddelande om studerandeantagningens resultat som avses i detta moment.

21 §

Förutsättningar för antagning som studerande

Som studerande till utbildning enligt denna lag kan antas den som har genomgått den grundläggande utbildningens lärokurs eller motsvarande tidigare lärokurs, eller en sådan utbildning utomlands som i landet i fråga ger behörighet för studier som motsvarar gymnasieutbildning. Som studerande kan av vägande skäl även antas den som utbildningsanordnaren annars anser ha tillräckliga förutsättningar att klara av studierna. Med avvikelse från vad som föreskrivs i 45 § 2 mom. i förvaltningslagen ska beslutet om antagning som studerande i detta fall motiveras. En sökande kan inte antas som studerande, om han eller hon inte har tillräckliga färdigheter att använda och förstå undervisningsspråket i tal och skrift.

21 a §

Ytterligare förutsättningar för antagning till gymnasieutbildning på engelska

Som studerande för att genomgå gymnasiets lärokurs på engelska kan antas den som på grund av längden på den utbildning som personen har genomgått i Finland före gymnasieutbildningen eller på grund av boendetiden i Finland saknar tillräckliga språkkunskaper för att klara av gymnasieutbildning på finska eller svenska.

En persons språkkunskaper kan dock anses otillräckliga för att klara av gymnasieutbildningens lärokurs för unga på finska eller svenska endast om han eller hon har genomgått sådana studier inom den grundläggande utbildningen som avses i lagen om grundläggande utbildning i högst tre år.

En persons språkkunskaper kan dock anses otillräckliga för att klara av gymnasieutbildningens lärokurs för vuxna på finska eller svenska endast om personen har bott i Finland i högst tre år innan han eller hon söker till gymnasieutbildning.

För att en sökande som inte är medborgare i en medlemsstat i Europeiska unionen eller i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska kunna antas till gymnasieutbildning på engelska förutsätts det att han eller hon med stöd av utlänningslagen har beviljats något annat uppehållstillstånd än uppehållstillstånd på grund av studier.

Av särskilt vägande skäl kan även en person som inte uppfyller förutsättningarna enligt 2 eller 3 mom. antas som studerande.

22 §

Grunder för antagning som studerande

Utbildningsanordnaren beslutar dock om grunderna för antagning som studerande vid antagning av studerande för att avlägga gymnasiets lärokurs på engelska eller en internationell examen som till nivån motsvarar studentexamen och som följer en särskild utbildningsuppgift enligt 6 §

Riksdagens svar RSv 145/2024 rd

och studier som förbereder för en sådan examen, om inte något annat föreskrivs i en förordning av undervisnings- och kulturministeriet som utfärdats med stöd av 2 mom.

28 §

Rätt till stöd för lärandet

Den studerande har rätt till stöd för lärandet under tiden för studier enligt denna lag. Stöd för lärandet är sådan stödundervisning, sådan handledning och sådant stöd som den studerande behöver för att genomföra gymnasiets lärokurs. Stödåtgärderna genomförs i samarbete av undervisningspersonalen.

Stödbehovet ska bedömas i början av studierna samt regelbundet när studierna framskrider. Stödåtgärderna antecknas på den studerandes begäran i den studerandes individuella studieplan.

28 a §

Rätt till specialundervisning

Den studerande har rätt till specialundervisning, om han eller hon på grund av konstaterade inlärningssvårigheter eller någon annan med dem jämfällbar orsak behöver specialundervisning för att genomgå gymnasiets lärokurs och det stöd för lärandet som avses i 28 § inte är tillräckligt med hänsyn till den studerandes behov av stöd. Specialundervisningen antecknas på den studerandes begäran i den studerandes individuella studieplan.

I fråga om den studerandes rätt till assistenttjänster som studierna förutsätter, särskilda hjälpmedel och andra tjänster föreskrivs särskilt.

28 b §

Beslut om specialundervisning

Utbildningsanordnaren beslutar om den specialundervisning som ges en studerande. Den studerande och den studerandes vårdnadshavare eller lagliga företrädare ska höras innan beslut enligt detta moment fattas.

Om det för en läropliktig har fattats ett beslut om särskilt stöd enligt 17 § i lagen om grundläggande utbildning och beslutet gäller när den grundläggande utbildningen avslutas, ska utbildningsanordnaren utreda och bedöma den studerandes behov av specialundervisning utifrån det beslut om särskilt stöd som fattats under den grundläggande utbildningen.

49 §

Begäran om omprövning

Omprövning av beslut som avses i denna lag får begäras hos regionförvaltningsverket, om beslutet gäller

Riksdagens svar RSv 145/2024 rd

- 5) rätt att få undervisning i religion eller livsåskådningskunskap,
- 6) rätt att få specialundervisning.

Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 28, 28 a och 28 b § samt 49 § 1 mom. 6 punkten träder dock i kraft först den 20 .

Bestämmelserna i 12 § 2 mom., 20 och 21 a § samt 22 § 3 mom. i denna lag tillämpas vid antagning av studerande till utbildning som inleds den 1 augusti 2026 och därefter. Vid antagning av studerande till utbildning som inleds före den 1 augusti 2026 tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Lag

om ändring av lagen om studentexamen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studentexamen (502/2019) 1 § 2 mom., 3 § 1 och 4 mom., 4 § 4 mom., 7 § 1 mom., 8 § 1 mom., 10 och 14 § och 21 § 1 mom. samt
fogas till lagen en ny 5 a § och till 19 § ett nytt 2 mom., varvid nuvarande 2—4 mom. blir 3—5 mom., som följer:

1 §

Studentexamen

Studentexamen avläggs på finska eller svenska enligt läroanstaltens undervisningsspråk. Studentexamen kan även avläggas på engelska i enlighet med vad som föreskrivs i 5 a §.

3 §

Prov i studentexamen

I studentexamen ordnas prov i modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematik, naturvetenskapliga och humanistisk-samhälleliga läroämnen (*realämnen*) samt i konst- och färdighetsämnena.

Bestämmelser om i vilka realämnen, främmande språk och konst- och färdighetsämnena det ordnas prov samt om utarbetande av prov utfärdas genom förordning av statsrådet. Studentexa-

Riksdagens svar RSv 145/2024 rd

mensnämnden bestämmer i vilka främmande språk det ordnas prov med två olika svårighetsgrader.

4 §

Anordnande av prov

Proven i studentexamen ordnas skriftligt eller digitalt. Proven kan omfatta muntliga uppgifter och arbetsprov. Studentexamensnämnden bestämmer närmare om anordnande av prov samt om tidtabeller och arrangemang. Studentexamensnämnden kan av synnerligen vägande skäl som gäller omständigheterna för anordnande av prov besluta att proven vid en läroanstalt ordnas på annat sätt än vid andra läroanstalter.

5 a §

Rätt att avlägga studentexamen på engelska

Studentexamen på engelska får avläggas förutom av den som genomgår gymnasieutbildningens lärokurs på engelska enligt 20 § 2 mom. 1 punkten i gymnasielagen även av den som tidigare har slutfört

- 1) gymnasieutbildningens lärokurs på engelska,
- 2) en yrkesinriktad grundexamen enligt lagen om yrkesutbildning eller en motsvarande tidigare examen på engelska,
- 3) studier för en International Baccalaureate-examen eller European Baccalaureate-examen på engelska, men inte har avlagt examen.

En studerande som avlägger en examen enligt 1 mom. 2 punkten får delta i studentexamen medan han eller hon fortfarande studerar inom grundexamensutbildningen i fråga.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. förutsätts vid tillämpningen av 2 och 3 punkten dessutom att den studerande saknar tillräckliga språkkunskaper för att avlägga studentexamen på finska eller svenska. Utbildningsanordnaren beslutar, med iakttagande av vad som föreskrivs i gymnasielagens 21 a §, om en persons språkkunskaper är tillräckliga för att han eller hon ska kunna avlägga studentexamen på finska eller svenska.

7 §

Förutsättningar för deltagande i prov

Den som genomgår lärokursen för gymnasieutbildningen får delta i ett prov i studentexamen efter att ha slutfört de obligatoriska studier som föreskrivs i den förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av 11 § i gymnasielagen i det läroämne som provet gäller. I ett prov i ett realämne som inte innehåller obligatoriska studier får den som genomgår gymnasieutbildningens lärokurs delta efter att ha avlagt fyra studiepoäng i läroämnets studier. I ett prov i ett konst- och färdighetsämne som inte innehåller obligatoriska studier får den som genomgår gymnasieutbildningens lärokurs delta efter att ha avlagt fyra studiepoäng i läroämnets studier. Om provet i ett främmande språk bygger på en lärokurs som inte innehåller obligatoriska studier, får den som ge-

Riksdagens svar RSv 145/2024 rd

nomgår gymnasieutbildningens lärokurs delta i provet efter att ha avlagt sex studiepoäng i läroämnets studier.

8 §

Anmälan till prov

En examinand ska för varje enskilt examenstillfälle och prov som avläggs anmäla sig skriftligt senast den dag som Studentexamensnämnden fastställer till det gymnasium där denne avser avlägga provet. Rektorn har till uppgift att säkerställa att examinanden uppfyller förutsättningarna enligt 5, 5 a, 6 och 7 § för deltagande i examen och proven i den. Om rätten att delta förvägras ska ett motiverat, skriftligt beslut meddelas.

10 §

Prov som avläggs i studentexamen

En examinand som avlägger studentexamen ska avlägga fem prov ur följande grupper:

- 1) modersmål och litteratur,
- 2) matematik,
- 3) det andra inhemska språket,
- 4) främmande språk,
- 5) realämnena,
- 6) konst- och färdighetsämnena.

Av de prov som avses i 1 mom. ska ett prov vara ur grupp 1, tre prov ur olika grupper ur grupperna 2—5 och ett prov ur grupperna 2—6.

Av de prov som avses i 1 mom. får endast ett avläggas i ett och samma läroämne. I examen kan dessutom ingå ett eller flera andra prov ur vilken som helst av grupperna 1—6.

I examen ska det ingå minst ett i 3 § 3 mom. avsett prov med högre svårighetsgrad, eller ett i 11 § 2 eller 3 mom. avsett prov i modersmål och litteratur som avläggs i stället för provet i det andra inhemska språket eller i ett främmande språk.

14 §

Utevaro från provtillfället och avbrutet prov

Om den som har anmält sig till ett prov uteblir från provtillfället eller arbetsprovet eller inte lämnar in en provprestation eller ett arbetsprov för bedömning, betraktas provet som underkänt.

Riksdagens svar RSv 145/2024 rd

19 §

Examensbetyg och betyg över avlagda prov

Över studentexamen på engelska utfärdas förutom ett studentexamensbetyg på finska eller svenska även ett studentexamensbetyg på engelska.

21 §

Sökande av ändring i beslut av rektorn eller utbildningsanordnarens kollegiala organ

Omprövning av ett beslut genom vilket rektorn enligt 8 § 1 mom. har förvägrat rätt att delta i studentexamen eller i ett prov i studentexamen får begäras hos regionförvaltningsverket. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen (434/2003). Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Beslutet verkställs även om besvär har anförts, om inte besvärsmyndigheten förbjuder verkställigheten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 3 § 1 och 4 mom., 4 § 4 mom., 7 § 1 mom., 10 § 2 mom. och 14 § i denna lag tillämpas första gången på de prov i studentexamen som ordnas hösten 2029 och bestämmelserna i 1 § 2 mom. samt 5 a §, 8 § 1 mom. och 19 § 2 mom. i denna lag tillämpas första gången på de prov i studentexamen som ordnas hösten 2028. På de prov i studentexamen som ordnas före de nämnda tidpunkterna tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Lag

om ändring av 24 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) rubriken för 24 § och 24 § 1 och 2 mom., sådana de lyder, rubriken för 24 § i lag 1045/2013, 24 § 1 mom. i lag 1114/2021 och 24 § 2 mom. i lag 374/2017, som följer:

Riksdagens svar RSv 145/2024 rd

24 §

Priserna per enhet för gymnasieutbildning

Priserna per enhet för studerande i gymnasieutbildning beräknas årligen på basis av de riksfattande totalkostnader som alla utbildningsanordnare har orsakats av gymnasieutbildning enligt gymnasielagen och läropliktslagen samt av utbildning som handleder för examensutbildning och som ordnas av en anordnare av gymnasieutbildning under året före det år som föregår det år då priserna per enhet bestäms. Från totalkostnaderna avdras först 1,44 procent för tilläggsfinansieringen för en särskild utbildningsuppgift i gymnasiet. Vid beräkning av priserna per enhet beaktas emellertid inte utgifterna för undervisning utomlands eller studerande som får sådan undervisning. Vid beräkning av priserna per enhet viktas antalet studerande som deltar i utbildning som handleder för examensutbildning med koefficienten 1,17. Vid beräkning av priserna per enhet viktas antalet studerande som deltar i gymnasieutbildning för vuxna med koefficienten 0,615, med undantag av studerande som får utbildning vid en internatskola.

Priserna per enhet för kommuner och samkommuner graderas på basis av ett nyckeltal som beräknas för dem. Nyckeltalet bestäms på basis av utbildningsanordnarens studerandeantal och fjärrortstal samt på basis av huruvida utbildningsanordnarens undervisningsspråk är ett nationalspråk som är minoritetsspråk i den kommun där undervisningen huvudsakligen ordnas. Priset per enhet för en privat utbildningsanordnare är detsamma som priset per enhet för den kommun där utbildningen huvudsakligen ordnas. Om utbildningsanordnarens undervisningsspråk är ett nationalspråk som är minoritetsspråk i den kommun där undervisningen huvudsakligen ordnas eller om kommunen inte ordnar gymnasieutbildning, beräknas priset per enhet för en privat anordnare av gymnasieutbildning på samma sätt som priset per enhet för kommunen. För undervisning som ordnas utomlands bestäms priset per enhet genom att det genomsnittliga pris per enhet som föreskrivs för gymnasieutbildning enligt 23 § graderas. Undervisnings- och kulturministeriet kan av andra särskilda skäl än de som avses i 24 a § höja priset per enhet. Bestämmelser om gradering av priserna per enhet och grunderna för bestämmande av fjärrortstalet utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om bestämmande av priset per enhet för utbildning som ordnas utomlands utfärdas genom förordning av statsrådet och genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

Denna lag träder i kraft den _____ 20__ .

Trots vad som i 24 § 2 mom. föreskrivs om gradering av priserna per enhet för gymnasieutbildning, beräknas priserna per enhet för gymnasieutbildning åren 2026—2027 så att priset per enhet för en utbildningsanordnare är ett viktat medelvärde av de priser per enhet som beräknats enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag och priserna per enhet som beräknats enligt denna lag. Vid beräkningen viktas det pris per enhet som bestäms enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag med 67 procent år 2026 och med 33 procent år 2027.

Riksdagens svar RSv 145/2024 rd

Lag

om ändring av 23 § i läropliktslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i läropliktslagen (1214/2020) 23 § 5 mom., sådan den lyder i lag 715/2022, som följer:

23 §

Tillgång till uppgifter

I situationer som avses i 67 § 3 mom. i lagen om yrkesutbildning, i 22 § 1 mom. i lagen om utbildning som handleder för examensutbildning och i 28 b § 2 mom. i gymnasielagen ska den som ordnar grundläggande utbildning lämna den nya utbildningsanordnaren ett sådant beslut om särskilt stöd enligt 17 § i lagen om grundläggande utbildning som gäller när den grundläggande utbildningen avslutas. Beslutet ska också lämnas på begäran av utbildningsanordnaren.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 4.12.2024

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare